

Motion till riksdagen 2017/18:3468

av **Daniel Bäckström och Peter Helander (båda C)**

Strandskydd

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att ta bort det generella strandskyddet till förmån för individuell tillståndsprövning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det generella strandskyddet som infördes på 1970-talet har motverkat en naturlig samhällsutveckling för landsbygden. Den urbanisering som redan då hade pågått i några decennier påskyndades genom att man framtog landsbygden det främsta konkurrensmedlet gentemot städerna, nämligen tillgång till strandnära mark för bl.a. byggnation av bostäder.

Strandskyddet har sedan 1970-talet på olika sätt förstärkts, bland annat när det genom miljöbalken infördes hänsyn till fauna och flora vid stranden. De många samstämmiga kraven från bl.a. lokalpolitiker från alla politiska läger om en lättnad i de stränga strandskyddsreglerna har lett till en mängd utredningar genom åren men mycket litet resultat.

Under åren 2009 och 2010 ändrades strandskyddsreglerna för att bland annat göra det lättare att bygga strandnära i mer glest befolkade områden. Detta för att skapa möjlighet till både bostäder och verksamheter. Men det har blivit tydligt att de nya reglerna inte har fyllt sitt syfte. Flera kommuner har till exempel upplevt att det har blivit ännu svårare att få bygga i attraktiva strandlägen efter att de nya reglerna börjat gälla, tvärt emot intentionen med lagstiftningen. Ambitionen att genom införande av s.k. LIS-områden (LIS = landsbygdsutveckling i strandnära lägen) kunna ta mer regionala hänsyn så att tillämpningen blev mer restriktiv i hårt exploaterade områden samt lättnader i glest bebyggda områden där landsbygdsutveckling är viktigt har misslyckats. LIS förutsätter att kommunerna genomför ett omfattande utredningsarbete, men trots detta ger det inte med självklarhet någon dispens från strandskyddet. Det är således administrativt överdrivet tungarbetat.

Tyvärr kan man konstatera att den tillämpning som våra myndigheter och domstolar gör av de nya bestämmelserna också kommit att betyda ett striktare strandskydd. Vi säger inte att myndigheter och domstolar tolkar lagen oriktigt. Tvärtom lägger de sig säkert vinn om att följa lagstiftarens intentioner så gott det går. Lagstiftningen tolkas emellertid bland annat av Naturvårdsverket och Boverket genom den vägledningshandbok som kom i september 2009 och därefter följts av senare upplagor. Denna vägledning är styrande för främst länsstyrelserna i sin överprövning av kommunala strandskyddsdispenser. Det framstår som något problematiskt om det är Naturvårdsverkets och Boverkets strikta tolkning som får vara allenarådande på detta område när riksdagens diskussioner snarare går i motsatt riktning.

De undantag som ger underlag för dispens är uppenbart inte tillräckliga för att ge den regionala hänsyn som var avsikten i förändringen 2009–10. Framförallt eftersom avsaknad av skäl till att avslå en dispensansökan inte idag är skäl för att ge dispens. Det leder till att fall där det uppenbart saknas skyddsvärda skäl ändå inte ges tillstånd att bygga.

Ett perspektiv som saknas i strandskyddslagstiftningen är de positiva krafter som verkar för en utveckling av landsbygdens boende och näringar. Vad gäller näringsliv kan det vara campingplatser, restauranger, ridanläggningar och andra turistanläggningar. Dessa faktorer bör få en förstärkt roll i kommande lagstiftning.

Vi vill lyfta fram exempel på hur snäv tillämpningen av strandskyddslagstiftningen är. Generellt finns det en uppfattning att man inte behöver dispens på en ekonomibyggnad inom lantbruket. Men miljöbalken, som strandskyddslagstiftningen ligger under, har en snävare definition än plan- och bygglagen. I miljöbalken räknas inte ligghallar för hästar som ekonomibyggnad och tillämpning av strandskyddet innebär att många hästföretag behandlas annorlunda än traditionellt lantbruk. Noterbart är att vi har mer hästar än kor i Sverige.

Det ställs också krav på att ett lantbruk ska ha en viss omsättning för att undantas från dispenskravet. Även detta ger olyckliga konsekvenser i framförallt skogs- och mellanbygder där jordbruken ofta är små och bara bidrar med en del av företagarens totala intäkter. Likväl är dessa småbruk viktiga för livsmedelsproduktionen och det attraktiva landskapet.

Dagens strandskydd är så långtgående att det för den enskilda markägaren är en stor äganderättslig inskränkning. Det kan därför även ifrågasättas hur lagstiftningen stämmer överens med Europakonventionens skydd för äganderätt. Staten har genom det strikta strandskyddet berett allmänheten tillträde till annans mark utan kompensation.

Det generella strandskyddet bör utifrån vad som ovan anförts ersättas med ett undantagsmässigt strandskydd för särskilt bevarandevärda områden. Vi vill således att en utredning tillsätts med direktiv att pröva om det generella strandskyddet kan upphävas till förmån för en individuell tillståndsprövning som utgår från att bevarandevärda miljöer ur både ett naturvårdsperspektiv och ett allemansrättsligt perspektiv kan sparas.

Daniel Bäckström (C)

Peter Helander (C)